

Aldring og Ageism i det danske samfund og på arbejdspladsen

Anette Tybjerg-Jeppesen, Ph.d.-stipendiat,
autoriseret psykolog

Yun Ladegaard, Ph.d., erhvervspsykolog

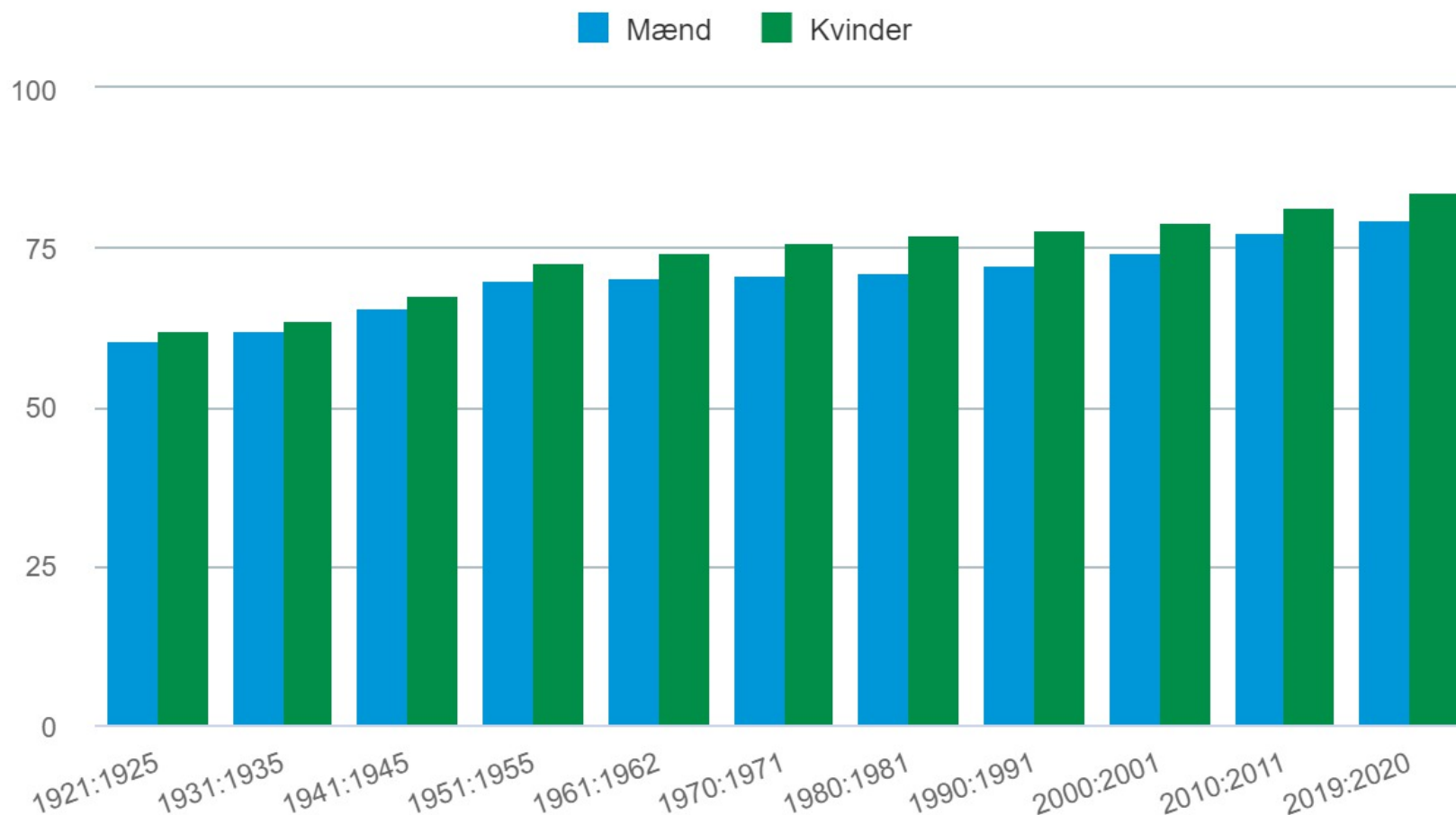
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Demografisk udvikling i DK – 100 år

Middellevetid for 0-årige

Køn:

Ageism

Ageism defineres som måden vi **tænker**, **føler og opfører** os overfor andre mennesker baseret på alder.

Ageism kan være **rettet mod én selv**, kan komme fra **interpersonelle relationer** og/eller kan være **institutionel**.

Fig. 1.1. The three dimensions of ageism include stereotypes, prejudice and discrimination. These dimensions may be perceived as positive or negative

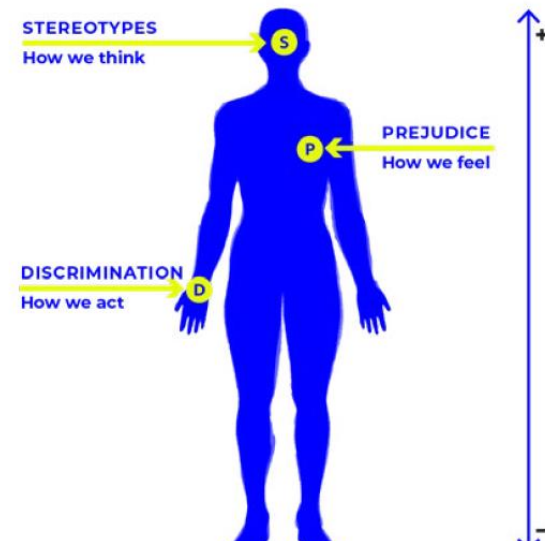
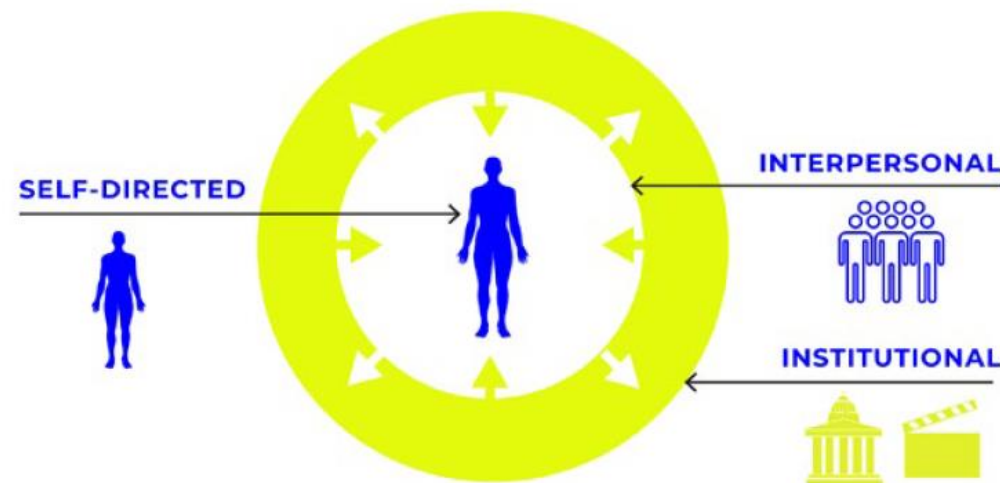
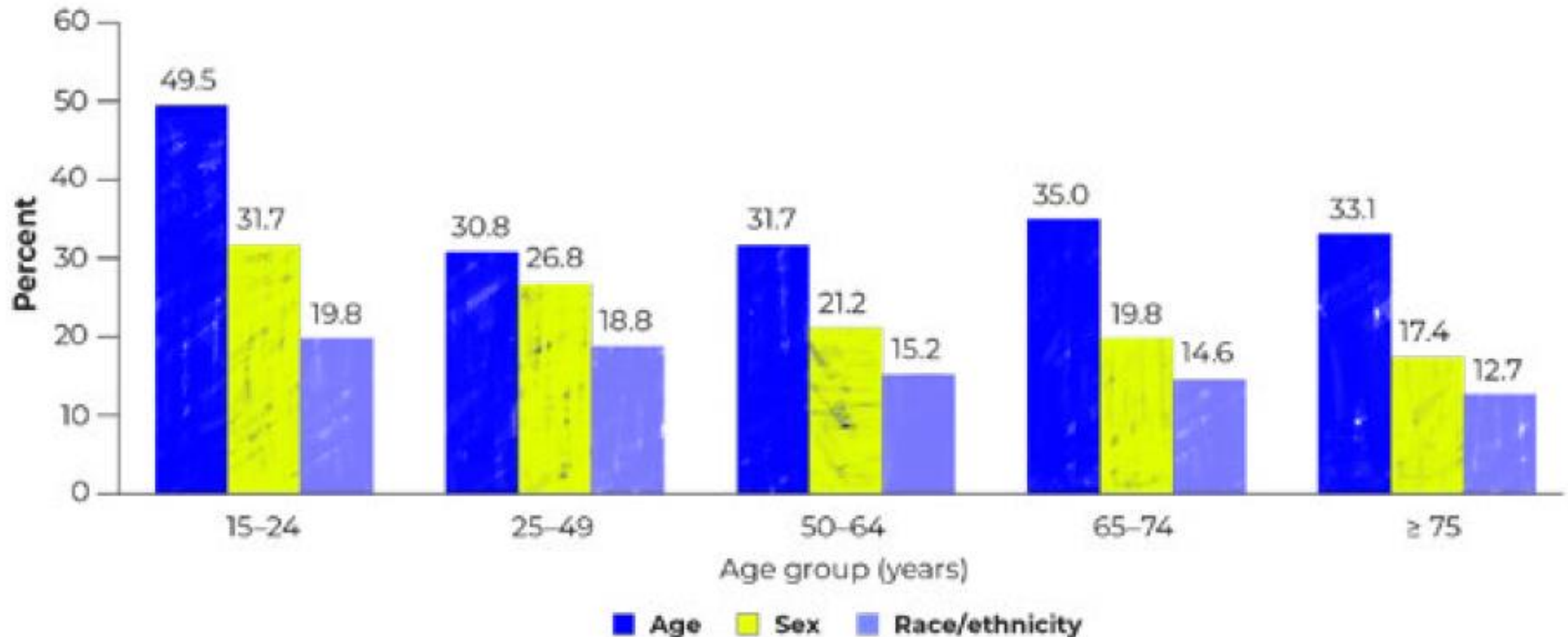

Fig. 1.2. Interpersonal, institutional and self-directed ageism are intertwined and mutually reinforcing

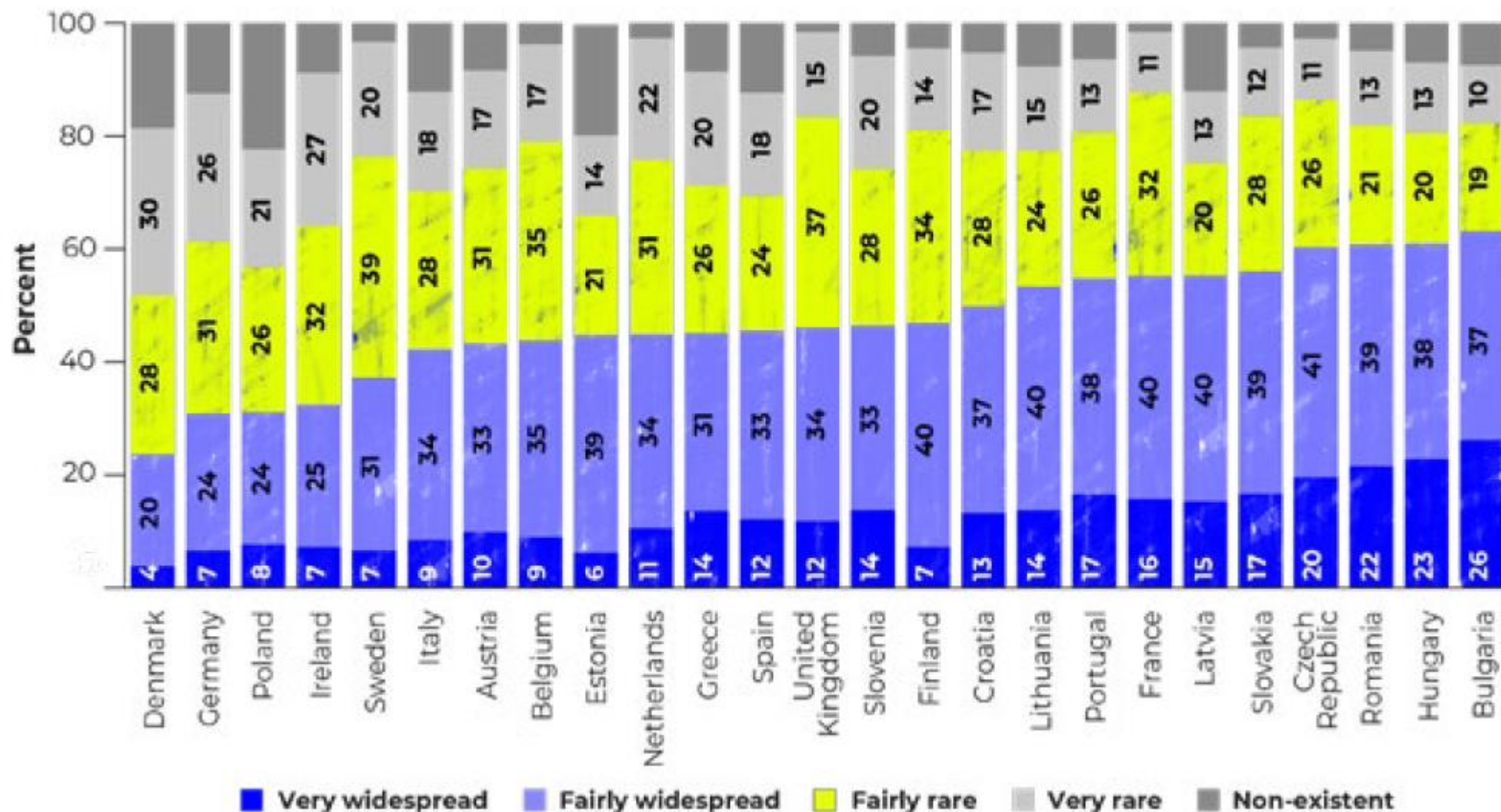

Oplevet diskrimination pga. alder, køn eller etnicitet (europæisk undersøgelse)

- Alder, køn og etnicitet = første kategoriseringer ved møde med nyt menneske

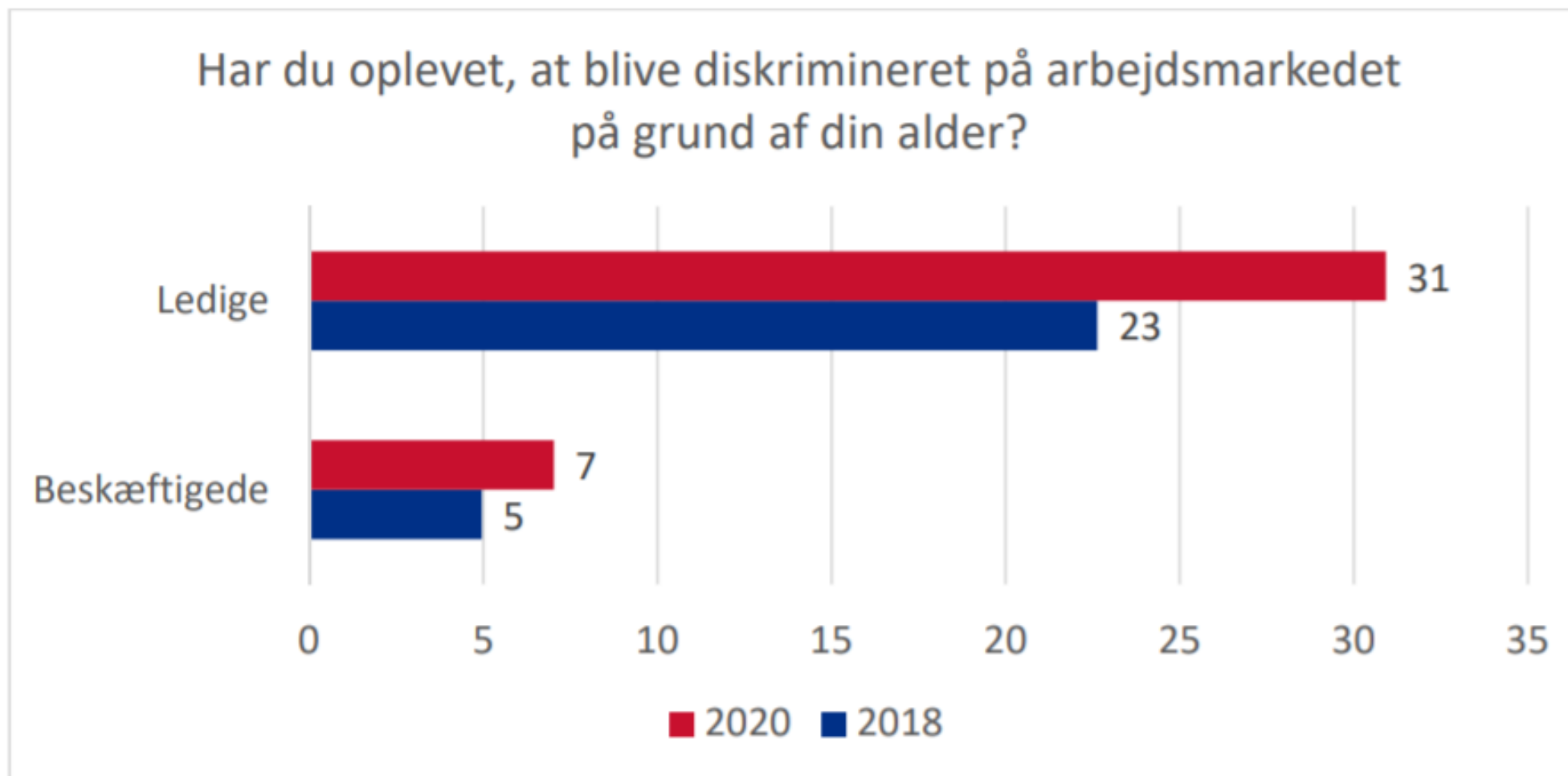
Oplevelse af diskrimination mod folk 55+ år i 25 EU lande

Arbejdspladsen og rekruttering

Negative aldersstereotyper om ældre hos rekrutteringsmedarbejdere, og på arbejdspladsen generelt, har negativ effekt på ældre ansøgere muligheder for ansættelse samt på deres muligheder for uddannelse, udvikling og forfremmelser på arbejdspladsen.

(Fasbender et al., 2017)(Weber et al., 2019)

Figur 21: Oplevelse af diskrimination pga. alder blandt de beskæftigede og ledige.

Andersen et al.: *SeniorArbejdsLiv – Muligheder og barrierer for et langt og sundt arbejdsliv i Danmark. Tidsudvikling fra 2018 – 2020*. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, 2021

Den offentlige debat

Studier af sociale medier (Twitter) har vist, at kommunikationen her er med til at understøtte de negative diskurser om alder og ældre, og at ældre voksne fremstilles som en magtesløs, sårbar og homogen gruppe, og at alderdom anses for at være problematiske. Desuden anses aldring som noget, man er nødt til at modstå sig, forsøge at bremse eller forsøge at forklæde (Makita et al., 2021).

Sammenhæng mellem forekomsten af nyhedsmediernes beskrivelser af ældre medarbejderes problematiske helbredsstatus og en forøgelse af antallet af anmeldelser af aldersdiskrimination (forsinket med ca. 2 kvartaler) (Kroon et al., 2019).

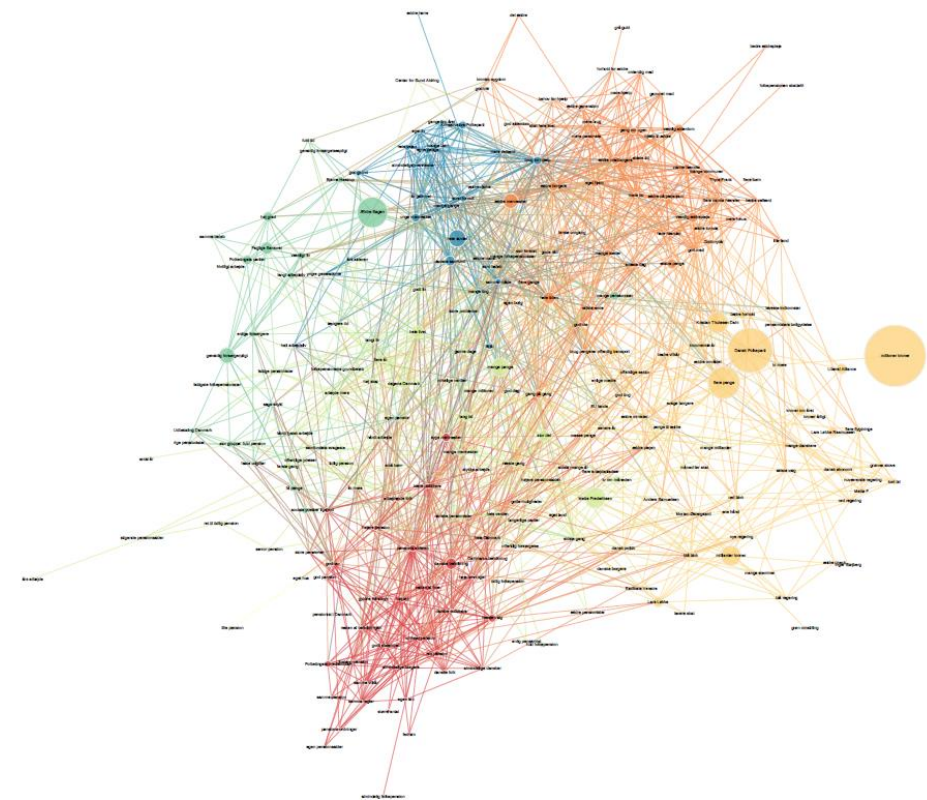
Kommunikation om alder på Facebook

Analyse af al kommunikation på 68 udvalgte sider fra 2007 til 2020

Formål: At undersøge de udbredte fortællinger om alder og ældre personer samt mulige konsekvenser af disse fortællinger

Temaer: Økonomi, Rettigheder, Sundhed, Politik, Samfundsbidrag samt Os vs dem.

Debattører: Folk, der gerne vil tale "de ældres" sag

Erfarings

Visdom

Sygdom

Langsom

Viden

Træt

Rynker

Livserfaring

Forfald

Livsklog

Frihed

Slidt

Ro

Skrøbelig

Strikketøj

Demens

Sårbar

Nedslidt

guld

Ældgammelt fjols

Snæversynet

Syg

Ælde

Negativt

Tristhed

Udenfor

Gråhåret

Udfordret

Tænksom

svækket

Mormor

frisk

Udsat

Værdi

Usynlig

God vin

Sorg

Tid

farmor

Glad

Smuk

brugt

Smølf

Ældre (end mig)

uvelkommen

Afhængig

Erfaren

Svag

Hvordan vil du vurdere dét ord, du har valgt?

242

Positivt

Negativt

Neutralt

Stereotyper

Positive kan være lige så diskriminerende som negative

Table 1.1. A catalogue of stereotypes identified in different institutional settings and countries

INSTITUTION OR SECTOR	STEREOTYPES	
	YOUNGER PEOPLE ARE...	OLDER PEOPLE ARE...
Health and social care ^a		
POSITIVE	Healthy Physically active Strong and energetic	Warm Likeable
NEGATIVE	Risk-takers Drug-users Stressed and anxious	Rigid Irritable and frustrating Lonely and isolated Frail and weak Asexual Easily confused Depressed and depressing Needy Disabled
Work ^b		
POSITIVE	Energetic Ambitious Tech-savvy Hard-working (middle-aged)	Reliable Committed Experienced Hard-working Socially skilled Good mentors and leaders Able to deal with change
NEGATIVE	Narcissistic Disloyal Entitled Lazy Unmotivated Easily distracted	Incompetent and unproductive Unmotivated Resistant to change Harder to train and unable to learn Not flexible Not technologically competent
Media ^c		
POSITIVE	Attractive	Healthy Engaged Productive Self-reliant
NEGATIVE	Troublesome Violent criminals	Unattractive Unhappy Senile Badly dressed Inactive Dependent Unhealthy Disempowered and poor Vulnerable Diabolical

Konsekvenser af ageism

- **Fysisk sundhed:** Der ses en sammenhæng mellem oplevet ageism og tilbøjelighed til at spise usundt, ikke følge anbefalinger for medicinindtag, have overforbrug af alkohol og rygning. Samtidig mindre sandsynlighed for at komme sig over alvorlig sygdom og signifikant kortere levetid.
- **Mental sundhed:** Sammenhæng med forekomst af depression og nedsat kognitiv performance.
- **Sociale relationer:** Sammenhængende med dårligere livskvalitet samt dårligere sociale relationer og social isolation.
- **Arbejdsevne:** Negative stereotyper om ældre medarbejdere har negativ indflydelse på **arbejdsengagement** og **motivation** samt er sammenhængende med større grad af intention om **tilbagetrækning** og **opsigelse**. Desuden negativ påvirkning på medarbejderens orientering mod **videreuddannelse**, videreudvikling og forfremmelse.

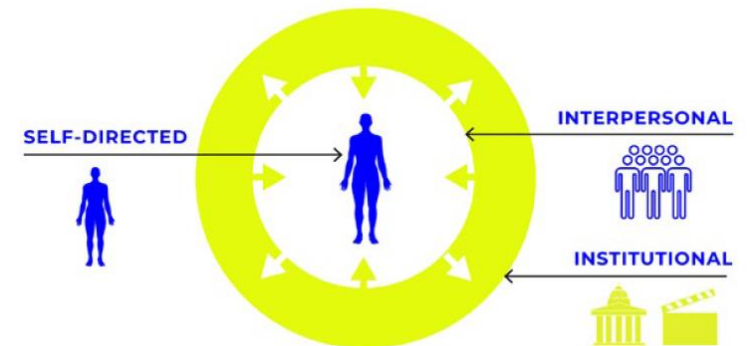
(Weber et al., 2019) (Chang et al., 2021)

Hvad kan gøres?

WHO anbefaler 3 strategier til reduktion af ageism (WHO 2021):

1. Politikker og love
2. Uddannelsesmæssige Interventioner
3. Intergenerationelle Interventioner (relationer på tværs af aldersgrupper)

Fig. 1.2. Interpersonal, institutional and self-directed ageism are intertwined and mutually reinforcing

Spørgsmål eller kommentarer?

Anette Tybjerg-Jeppesen, Ph.d.stipendiat, Cand.Psych., Aut.

Institut for psykologi og Center for Sund Aldring (KU)

www.linkedin.com/in/anettejeppesen

Anette.tybjerg@psy.ku.dk